

DONOSTIAKO KLIMA 2050
EKINTZA PLANA
SINTESIA

1. Aurkezpena

Donostiako Klima 2050 Ekintza Plana da hiriak klima aldaketaren erronkari ematen dion erantzuna. Ez da politika publiko bat garatzeko beste plan bat, udalerriko politika publiko anitz antolatuko dituen plan bat baizik.

Klima 2050 Ekintza Plan honek Udaleko arlo ia guztiak lotzen ditu eta gizarte aldaketa handi bat eskatzen du; izan ere, aldaketa hori gabe administrazioak ezin izango ditu bete xede gisa hartu dituen konpromiso klimatiko zail eta ezinbestekoak.

Dokumentu hau ez da erabat berria, baizik eta hirian duela hamarkada bat hasitako plangintza eta hausnarketa prozesu baten jarraipena da; orain, ordea, helburu berri eta funtsezko bat dauka.

Klima aldaketaren kontrako borrokarekin lotutako akordio eta dokumentu guztiekin gertatzen den moduan, Donostiako Klima 2050 Ekintza Plan honek etorkizunera begiratzen du, baina orainaldiaren ezagutzatik abiatuta. Izenburuak adierazten duen bezala, itxuraz urrun dagoen horizonte bat dauka, baina orain aplikatzen hasi behar da, neurrietako askok heltze prozesu luzea beharko baitute.

Horrenbestez, legegintzaldi ugaritako ekintza publikoaren gida izango da, eta, beraz, nahitaezkoa da arlo sozialean, politikoan eta ekonomikoan adostasun handia lortzea plana eraginkorra izan dadin. Adostasun hori lortzeko, azken bi urteetan udal egiturako nahiz udal egituraz kanpoko eztabaia prozesuak gauzatu dira, plana egiteko oinarri gisa.

Noski, beharrezkoa izango da aldian-aldian Ekintza Plana eguneratzea eta une bakoitzean gobernuan daudenen lehentasun politikoetara egokitzea, baina Planaren helburu nagusiak ez dira zalan-tzan jarri beharko legegintzaldi bakoitzean. Hiri mailako konpromisoa da, Donostiak klima aldaketaren kontrako borrokan izan nahi duen lekuari buruzko deklarazio moduko bat.

2. Hiriak eta herritarrak klima aldaketaren kontra

Planetaren berotze globalaren kausa nagusia giza jarduera da, eta, zehazki, milioika urtez lur azpian pilatutako erregai fosilen errektuntza. Isurpen horren ardura giza jarduera guztien artean banatuta dago, eta agerian uzten du neurriak gure bizitzako esfera guztietara zabaltzeko beharra.

Berotze horren ondorioak zehaztasunez deskribatu dira, eta gertu daude, edo egongo dira, eta hautemateko modukoak izango dira: itsasoaren maila igotzea, muturreko uholde edo lehortekak, bero boladak, eskualde batzuk basamortutzea eta baliabide hidrikoak murriztea beste batzuetan, eta aldaketak gertatzea gure inguruko ekosistemetan, faunan eta floran.

Horregatik, ekintza klimatikoak bi ekintza ildo hartu behar ditu aintzat aldi berean, biak elkarren osagarriak: murriztea eta egokitzea. Dagoeneko gas mordoak dago pilatuta; horrenbestez, ez da nahikoa hemendik aurrera sortuko direnak gutxitzea edo murriztea; horrez gain, hiriak eta giza sistemak egokitu edo prestatu behar dira klima aldaketak ekarriko dituen ondorioetarako.

Arazo globala da, muga nazionaletatik haragokoa; horrenbestez, pentsa daiteke planeta mailan edo estatuen mailan landu behar dela. Dena den, erronka globala bada ere, gertuko politiken beharra ere badu, tokiko gobernuek garatzen dituzten eta gure aztarna klimatikoaren oinarriak sortzen dituzten politiken beharra. Hain urbanizatua dagoen mundu honetan, botere guneak hirietan pilatzen direnez, agerikoa dirudi klimaren erronka batez ere hirietan jotzen dela.

Eta, batez ere, herritarren kontzientzian. Bizitzako beste arlo batzuetan gertatzen den bezala, jarre-rak funtsezkoak dira bizimodua eraldatzen duten arau aldaketen edo politika publikoen arrakastarako edo porroterako.

Edozein estrategia klimatikoren elementu nagusia, beraz, dagokion arazoaren tamainarekin bat egingo duen kultura aldaketa eragitea da. Munduan betetzen dugun lekuari buruzko ikusmolde aldaketa bat, hain beharrezkoak diren murrizketa eta egokitzapen politikak bultzatzeko gai izango dena. Eta kultura aldaketa oro bezala, ezinezkoa da egitea parte parte hartze publikorik gabe.

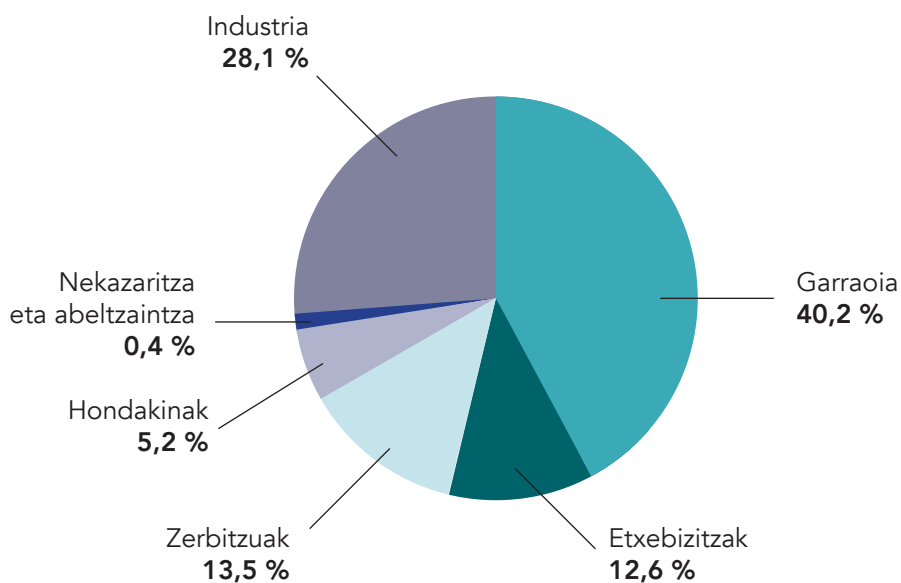
Klima aldaketaren kasuan, parte hartzea hartzen diren erabakiei buruzko herritarren eztabaida eta esku hartze gisa ulertzen da, baina ez hori bakarrik, baita berotzearen gaia inguratzen duten alderdi anitzekin loturiko herritarren ekimenen loratze gisa ere; esaterako, hurbileko nekazaritzako elikadura zirkuituak, gune publikoetan elkartzea eta energia aprobetxamendu berriztagarria edo lekualdatzeko modu aktiboak.

3. Donostiaren erantzukizuna eta konpromisoa

Berotegi efektuko gas isuriak biztanleriaren arabera banatuta, Euskal Autonomia Erkidegoko biztanle bakoitzari 8,8 t CO₂ baliokide dagokio. Zifra hori zertxobait handiagoa da Europako batezbestekoa, Espainia osokoa eta Europako herrialde handietakoak baino (Alemaniakoa izan ezik). Horrek esan nahi du hemen egin beharreko ahaleginak Europar Batasun osoan egin beharrekoen adinakoak direla.

Isuri globalak aztertu beharrean jardura sektore bakoitzarenak hartzen badira kontuan, argi ikusten da sektore horitako bakoitzak zer-nolako erantzukizuna duen isuri guztiekiko.

Donostiako berotegi efektuko gasen isuriaren banaketa jardura sektoreen arabera, 2015

Iturria: Donostiako Udaleko Ingurumen Zuzendaritza

2015eko abenduan, berotegi efektuko gasen isuriak murrizteko lehen akordio globala sinatu zen, Parisen, Lurreko tenperatura 2°C baino gehiago igo ez dadin. Gutxienezko konpromiso hori aintzat hartuta, munduko herrialde, eskualde eta hiriak helburu handi zein txikiagoak ari dira proposatzen. Hala, Europar Batasunaren konpromisoa berotegi efektuko gasen isuria 2030erako % 40 murriztea da, eta % 80-95 2050erako, 1990eko kopuruen aldean.

Bai 2050erako Klima Aldaketaren Euskadiko Estrategiak eta bai Klima Aldaketaren Aurka Borrokatzeko Gipuzkoako Estrategiak proposatzen dute berotegi efektuko gasen isuriak % 40 gutxitzea 2030erako, eta % 80 2050erako, 2005eko kopuruen aldean. Donostiak, bestalde, Klimaren eta Energiaren aldeko Alkateen Itun berria sinatu zuen 2017an. Horren bidez, hiri sinatzaileek konpromisoa hartu zuten 2030erako isuriak % 40 murrizteko, 2007ko datuekin alderatuta.

4. Ekintza plana prozesu baten mugarri gisa

Konpromiso horiek handinahiak dira, baina beharrezkoak. Arlo sozialean, politikoan eta ekonomikoan gure gain hartu beharreko karga gisa ikus daiteke, baina baita estimulu gisa ere, hiria eraldatzeko aukera gisa. Aukera hori oso positiboa izan daiteke, eta koherentea klima aldaketaren gizarte eta ingurumen alderdien inguruan mugitzen diren politika publiko guztiekin.

Donostiaren klima politika ez da azken orduko burutazio bat, baizik eta hiria eraldatzeko prozesuaren barruan emandako pauso bat gehiago. Prozesu horrek jadanik bide luzea du egina, eta bide horretan bi mugarri hauek nabarmentzen dira:

Donostiak konpromiso klimatikoaren arloan emandako pauso nagusiak

2008 Klima Aldaketaren Aurkako Lehen Udal Plana (2008-2013)

Mugikortasun Jasangarri eta Segururako 2008-2024 aldirako Plana

2011 Energia Iraunkorrerako Ekintza Plana

Klimaren aldeko Alkateen Ituna sinatzea

2015 Tokiko Agenda 21eko III. Ekintza Plana (2015-2022)

Hiri Berdea 2030 Ingurumen Estrategia

2017 Klima Aldaketara Egokitzeko Plana

Klima Estrategia DSS 2050

Klimaren eta Energiaren aldeko Alkateen Itun berriari atxikitzea

Hala, politika publikoen multzo zabalago baten barruan sartzen da klima aldaketaren aurkako borroka, eta hori behin betiko bultzada izan daiteke, ez bakarrik berotegi efektuko gas isuriak gutxitzeko, baizik eta baita ingurumen, gizarte eta hiri gatazka multzo bati aurre egiteko ere: airearen kalitatea, zarata, istripu tasa, jarduera fisikorik ez egitea, hainbat gizarte talderen autonomia gutxitzea, gunen publikoko bizikidetzatza asaldatzea, ekitaterik ez izatea, naturatik urruntzea, biodibertsitatea gutxitzea, artifizializatzea eta lurzoru emankorra galtzea, eta abar.

Hortaz, berotze globalari aurre eginez, beste politika, programa eta plan batzuk sendotuko ditugu, hiriko bizigarritasun arazoak konpontzera bideratuak.

5. Pertsona guztiek eta jarduera guztiek dute garrantzia

Kontzientzia sozialean erabat txertatzeko, klima aldaketak zailtasun erantsi bat du gizartearen eta ingurumenaren beste erronka batzuen aldean: nahiko ikusezina da eguneroko jardunean. Klimaren diziplina zientifikoak pentsamenduaren beste esparru batzuetan asimilatzeak zailak diren probabilitatezko estimazioak eta denborazko eskalak erabiltzen ditu. Klima aldaketaren kontzeptua eguneroko bizitzatik oso urrun dagoen modu abstraktuegi batean aurkezten da.

Gainera, badirudi kontraesan bat dagoela klima aldaketaren denboren eta kultur aldaketaren denboren artean. Berotegi efektuko gasen metaketa inertziak zuhertasun printzipioa ezartzera behartzen du, eraginik larrienak gertatu arte eta gehiengoaren herritar kontzientziak erreklamatu arte itxaron gabe.

Arrazoi bikoitz hori dela eta, ekintzak gauzatu beharreko epeengatik eta arazo abstraktu bat lurrera jaisteko premiarengatik ezinbestekoa da erakustea klima aldaketak lotura duela berekin datozen eta gure eguneroko eta hurbileko bizitzan ikusgarritasun handiagoa izan dezaketen ingurumeneko eta gizarteko beste arazo batzuekin. Hala, handiagoa da goian aipaturiko ingurumen eta gizarte politikak areagotzeko beharra.

Gogoratu beharra dago klima aldaketarekin loturiko norberaren erabakiek eta erabaki kolektiboek giza jarduera guztiei eragiten dietela, eta horrek hainbat arlotara irekitzen du murrizteko eta egoitzeko ahaleginen sorta: elikadura, mugikortasuna, ondasunen ekoizpena/konsumoa, hondakinen sorkuntza, etxeen klimatizazioa, lurzorua okupazioa eta abar.

Horrenbestez, klimaren ekintzak, isuriak murrizteko eta berotzearen eragina jasango duten ondasunak zaintzeko neurriak ezartzeaz gain, neurrien esanahiaren hedapen sozial eta kulturala egiteko tresnak eman behar ditu, proposamenak kontzientzia kolektiboan txertatzeko aplikatu aurretik.

6. Klima ekintzaren horizonteak, helburuak eta ardatz estrategikoak

Izenak berak adierazten duen moduan, Klima 2050 Ekintza Planaren horizontea XXI. mendearen erdia da. Zenbaki biribil hori erreferentzia bihurtzen ari da klima aldaketarekin lotutako nazioarteko proiektzio eta konpromisoetarako. Urte horretarako, helburu orokor hauek ditu hiriak.

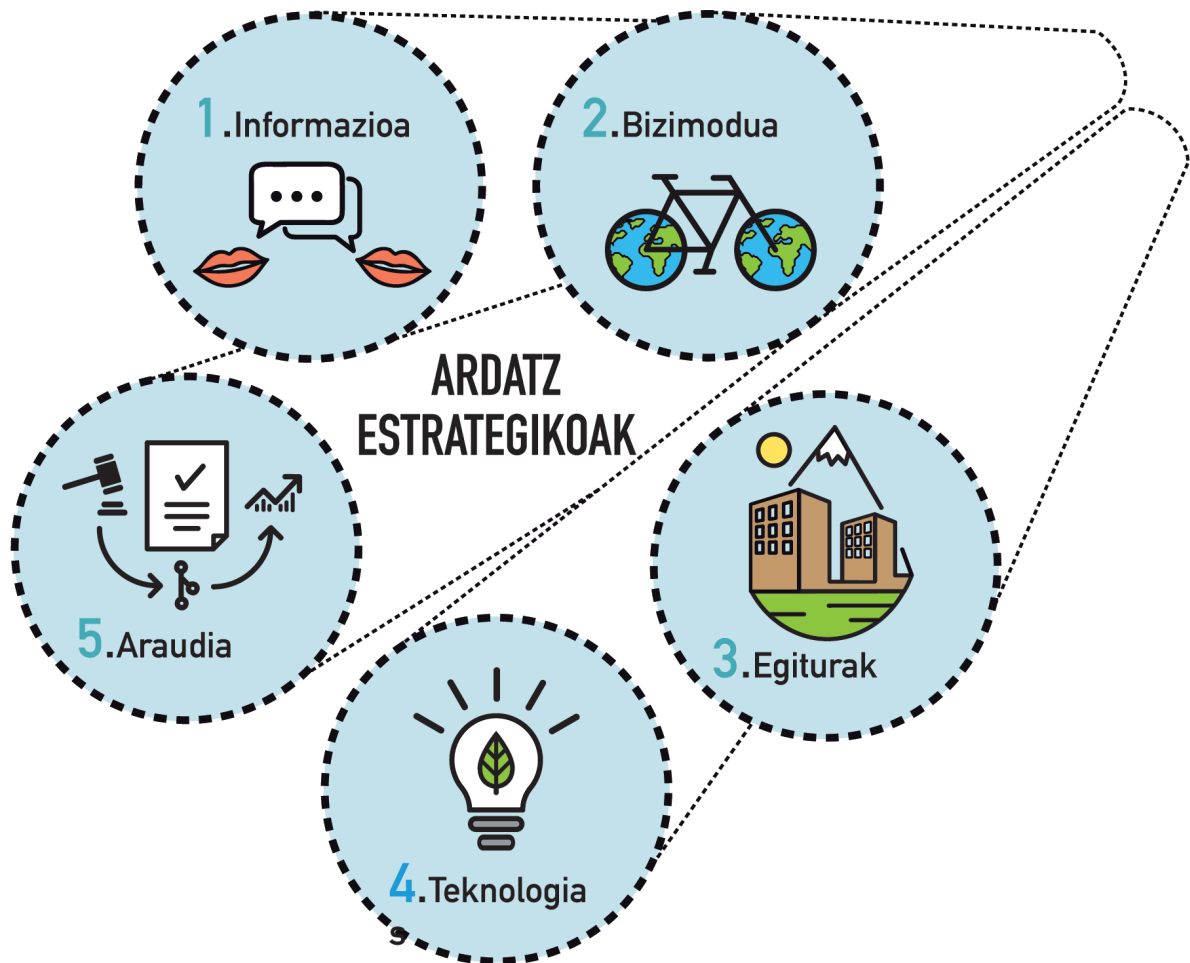
2050erako helburuak

2050 Berotegi efektuko gasen isuriak % 80 baino gehiago gutxitzea, helburu sektorial hauen bidez:

- A. Lurzoruaren okupazioa eta erabilerak / Artifizializazioa gelditzea
Muga jartzea lur gehiago okupatzeari (2020an ezartzekoa)
- B. Jendearen mugikortasuna eta merkantzien fluxua / Hurbiltasuna
Zero isuri garraioan
- C. Ekoiztea, ondasunak kontsumitzea eta hondakinak sortzea /
Ekonomia zirkularra
Zero hondakin
- D. Azpiegiturak eta eraikinak eraikitzea, erabiltzea eta mantentzea
/ Eraginkortasuna eta autokontsumoa
Eraikinen % 80k baino gehiagok energia eraginkortasun handikoak izatea
- E. Energia / Deskarbonizazioa
Energia berriztagarriak % 80 baino gehiago izatea azken kontsumoan

2050a oso urrun dagoenez erabaki politiko eta sozialak hartzeko, Ekintza Planaren lehen jarduketa aldia 2018tik 2025era bitartekoa izango da, bi laurtekotan banatuta, eta **erdibideko horizonte batekin: 2030.** urte hori erabiltzen ari dira nazioartean ere klima aldaketari buruzko politiketarako erreferentzia gisa.

Erdibideko helburu horiek lotzeko, Ekintza Planak hirian landu behar diren bost eraldaketa ardatz azpimarratzen ditu: klima aldaketari buruz ezagutzen eta partekatzen duguna (**informazioa**); egiten dugunaren eta berotegi efektuko gasen isurpenaren arteko erlazioa (**bizimodua**); gure gizartearen euskarri fisikoa, azpiegiturari dagokiona eta eraikinei dagokiena eratzeko dugun modua (**egiturak**); ezagutza aplikatuz isuriak murrizteko modua (**teknologia**); eta gizarte harremanak eta ingurunean dugun eragina arautzen, kokatzen eta eratzen dituen erregulazioa (**araudia**).

Ardatz estrategiko horietako bakoitza ikus daiteke klima aldaketari buruzko udal politika publikoak multzokatzeko erabili diren lau jarduketa esparru nagusietarako aurreikusi diren ekintza guztietan:

- **Lurraldea** (lurzuaren okupazioa eta erabilerak, azpiegitura eta eraikinen eraikuntza eta mantentze lanak)
- Jendearen **mugikortasuna** eta merkantzien fluxua
- **Ekonomia zirkularra** (ekoiztea, ondasunak kontsumitzea, hondakinak sortzea, elikadura eta kontsumo ohiturak)
- **Energia** (aprobetxamendua, eraginkortasuna eta sorkuntza)

7. Jarduketa esparruen helburuak

Energia

- Energia iturrien deskarbonizazioa, eta horien erabileraren aurrezkia eta eraginkortasuna
- Energia berriztagarrien sorrera bultzatzea
- Energiaren erabileraren eraginkortasuna hobetzea
- Sektore zaugarriari laguntzea oinarritzko energia beharrak asetzen

Lurraldea

- Hirigintza irizpide klimatiko eta jasagarriekin garatzea
- Azpiegiturak klima aldaketara egokitzea
- Naturalizazioa eta azpiegitura berdeak

Ekonomia zirkularra

- Elikaduraren jasagarritasuna eta deskarbonizazioa
- Kontsumoaren eta hondakinen jasagarritasuna eta deskarbonizazioa
- Ur zikloaren jasagarritasuna eta deskarbonizazioa

Mugikortasuna

- Hiriko eta metropoliko mugikortasun jasagarriko eredu bat garatzea
- Garraiobide jasagarriak indartzea
- Lekualdaketa motorizatuak murriztea
- Mugikortasunaren deskarbonizazioa eta elektrifikazioa

Aipatutako konpromisoak eta helburu sektorialak lortzeko, Ekintza Planean berrogeita hamar bat programa, ekimen eta neurri jaso dira. Hauek Donostiako Klima 2050 Ekintza Plana dokumentuan aurki daitezke.

Informazio gehiago:

www.donostia.eus/klima

Zuzendaria:

Egilea:

Proiektuak honen diru laguntza jaso du:

Laguntzailea:

